

РОЛЬ ВЛАДИ В АКТИВІЗАЦІЇ КРЕДИТУВАННЯ МАЛОГО БІЗНЕСУ

Розвиток нашої держави, підвищення добробуту громадян передусім залежить від ефективного функціонування економіки, яка тісно пов'язана з діяльністю всіх суб'єктів господарювання. Активізація розвитку економіки зумовлює розвиток підприємницького сектору. Його основою в ринковій економіці є малий бізнес, який створює значну частку ВВП, забезпечує зайнятість населення. Малий бізнес як самостійний і незамінний елемент ринкової економіки істотно впливає на структурну перебудову в економіці країни та зміцнення економіки регіонів, створює сприятливе середовище для розвитку конкуренції та усунення монополізму в здійсненні підприємницької діяльності, забезпечує стимули до інноваційних процесів та високоефективної праці.

Вітчизняні вчені-економісти виділяють низку специфічних соціально-економічних функцій малого бізнесу: сприяння процесам демонополізації, приватизації та роздержавлення економіки, стимулювання розвитку економічної конкуренції, формування численних суб'єктів ринкового господарства, орієнтованих на попит, конкуренцію, забезпечення додаткових робочих місць, подолання прихованого безробіття, стимулювання підвищення ділової активності населення та розвитку середнього класу, який становить соціальну базу економічних реформ, забезпечує стабільність суспільства, протидія люмпенізації та поширенню утримувальницької психології, пом'якшення соціальної напруженості завдяки ослабленню майнової диференціації та підвищенню рівня доходів населення [1, с. 12].

Необхідною умовою розвитку малого бізнесу є наявність достатнього фінансово-кредитного забезпечення, оскільки цілковито задовольнити потреби в ресурсах лише за рахунок власних коштів неможливо. В умовах нестабільної економіки, обмежених фінансових ресурсів саме суб'єкти підприємництва, які не потребують великих стартових інвестицій, спроможні за певної підтримки найшвидше і найефективніше розв'язувати існуючі проблеми економіки України, стимулювати розвиток конкуренції та сприяти економічному зростанню. Саме тому, застосування кредиту є необхідним елементом процесу функціонування ринкової економіки, а також важливим джерелом вирішення проблеми забезпечення стабільної роботи малого бізнесу.

У після кризовий період банківські установи не завжди активно кредитують малий бізнес. Малі підприємства відчули на собі різке посилювання вимог з боку банків та, як наслідок, гострий брак фінансових коштів. Це можна пояснити такими причинами, як: наявність ліквідної застави, підвищення вимог до врахування ризиків, незначні доходи

(порівняно з кредитуванням великих позичальників). З іншого боку, стримуючими чинниками для суб'єктів малого бізнесу є: висока вартість кредитів, жорсткі умови отримання кредитів, великі строки розгляду заявок на видачу кредиту. Враховуючи, що кредитні кошти банків спрямовуються як на задоволення поточних потреб малих підприємств так і на довгострокові інвестиції, можемо зазначити, що малий бізнес потребує особливих умов при кредитуванні: нижчих процентних ставок, довших термінів користування кредитними ресурсами, більш гнучких вимог щодо забезпечення кредитів та строків їх погашення.

Банківські установи здійснюють діяльність в умовах жорсткої конкуренції, тому мають бути зацікавленими перспективою розширення ринку збуту банківських послуг за рахунок кредитування малого бізнесу. Для цього банківським установам необхідно розробити стратегію і тактику виходу на ринок послуг для дрібних клієнтів та внести зміни у менеджмент, операційну та технологічну діяльність, у сферу інформаційних технологій, враховуючи особливості функціонування і потреби клієнтів малого і середнього бізнесу.

Суб'єкти малого бізнесу також можуть отримувати кредитні ресурси за рахунок коштів державного бюджету в межах державної програми підтримки малого підприємництва. Так, у 2012 р. Наказом Українського фонду підтримки підприємництва затверджено «Порядок надання мікрокредитів суб'єктам малого підприємництва шляхом проведення конкурсу бізнес-планів» [2]. У цьому документі визначено механізм надання мікрокредитів суб'єктам малого підприємництва за рахунок коштів, передбачених у державному бюджеті за програмою «Мікрокредитування суб'єктів малого підприємництва» шляхом проведення конкурсу бізнес-планів. Український фонд підтримки підприємництва надає бюджетні кошти суб'єктам малого підприємництва на конкурсних засадах на поворотній основі за умови забезпечення виконання зобов'язання щодо їх повернення та сплати відсотків за користування бюджетними коштами на рівні 1,5 облікової ставки Національного банку, яка діє на дату укладення договору про мікрокредитування, в розмірі:

від 50000 до 100000 гривень - на строк до одного року;

від 100001 до 250000 гривень - на строк до трьох років з відстроченням повернення основної суми зобов'язання до одного року.

Разом з тим, слід зауважити, що банківське кредитування є одним з найефективніших джерел ресурсів для малого бізнесу, тому владі необхідно розробити та здійснити ряд заходів. Так, на державному рівні слід продовжувати роботу, спрямовану на залучення в Україну коштів міжнародних фондів, кредитно-фінансових установ, а також забезпечення доступу до цих ресурсів якнайширшого кола банків. Україна повинна ефективніше

використовувати іноземну допомогу, активніше виявляти свою позицію у взаємовідносинах із міжнародними фінансовими організаціями.

Крім того, влада може активізувати кредитування малого бізнесу комерційними банками шляхом:

- звільнення від оподаткування процентних доходів, які отримані за кредитами, гаданими малому підприємству;

- надання державної гарантії повернення позик;

- переорієнтації бюджетних коштів, спрямованих на підтримку малого сектора економіки за рахунок прямого забезпечення фінансовими ресурсами на стимулювання процесів кредитування малого підприємства;

- активізації процесу утворення та діяльності недержавних гарантійних і страхових установ для обслуговування малого бізнесу.

Список використаних джерел

1. Малий і середній бізнес у пошуках місця в стратегії економічного зростання в Україні: Зб. наук. Статей (Сер. "Безпека економічних трансформацій"; Вип. 19) / за ред. Я.А.Жаліла. – К.: Альтерпрес, 2002. – 118 с.

2. Наказ Українського фонду підтримки підприємництва від 01.11.2012 № 146 «Про затвердження Порядку надання мікrokредитів суб'єктам малого підприємництва шляхом проведення конкурсу бізнес-планів» [Електронний ресурс]: // <http://www.dkrp.gov.ua/list/16>

3. Карамішева Г.М. Проблеми кредитування малого та середнього бізнесу в умовах посткризового стану економіки / Г.М. Карамішева, А.Г. Новікова // Актуальні проблеми економіки. - 2011. - №1. - С. 34-38.